

ORDENACIÓ TERRITORIAL

OPINIÓ

Xavier Forcadell i Esteller
doctor en Dret i
Professor Dret Administratiu de
la Universitat Rovira i Virgili

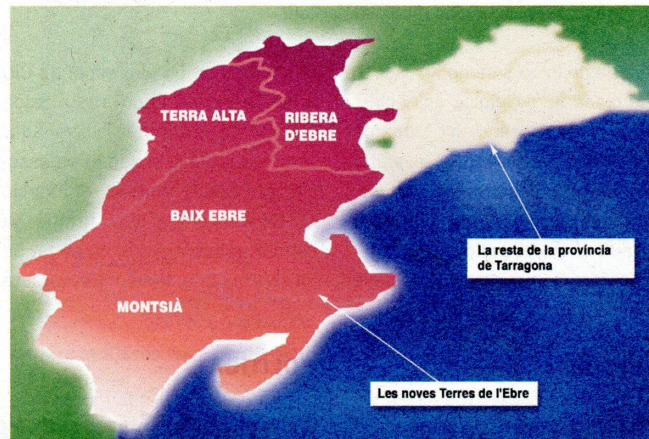
La Llei de vegueries i les Terres de l'Ebre deu anys després

Aquest estiu ha coincidit amb el desè aniversari de l'aprovació i publicació de la Llei 30/2010, de 3 d'agost, de vegueries. Deu anys ja, sí. Déu-n'hi-do, quantes coses han passat en deu anys. La vida política i institucional del nostre país és d'una intensitat i anormalitat fora mida, i això fa que deu anys sone molt lluny en el temps i en els fets. I això perquè ja fa temps que políticament i socialment la normalitat democràtica i del funcionament de les nostres principals institucions de govern estan actuant amb una excepcionalitat en tota regla. Amb aquest context no hauria d'estranyar, a simple vista, fins i tot que una data com l'aprovació d'una llei no fos recordada pels poders públics i socials de Catalunya. Però, no hauria de ser així. De fet és una anomalia que sigui així.

La Llei de vegueries estava cridada a ser la norma clau, conjuntament amb la Llei de governs locals de Catalunya, del nou model territorial del país. Això explica la complexitat en la seva tramitació, aprovació i publicació de la primera, i els diversos intents fallits per tramitar la segona. Però l'una i l'altra són les que han de definir la planta territorial, i el règim jurídic dels governs locals, i juntament amb la de finances locals, haurien de ser d'aquelles de les que permanentment estan a la taula dels partits polítics, de les institucions socials, econòmiques... perquè aquestes normes són de les importants de debò: definir com ens organitzem i com actuem sobre el territori, com prestem els serveis locals als ciutadans. I per això en llur tramitació afloren tots els elements més complexos dels debats, conjuntament als més identitaris.

Ara fa deu anys era l'hora també

de la nova vegueria de les Terres de l'Ebre. Una nova institució amb veu pròpia, amb veu territorial alta i potent, unificada, i de fet el tractament homogeni i coprotagonista del nostre territori al mapa. Però la Llei de vegueries no va ser una norma plàcida ni en la seva concepció inicial ni en la seva tramitació i aprovació. Va començar el seu recorregut després que fos abandonat el camí inicial i necessari per elaborar la definició del model territo-

rial que els primers esborranys d'una nova llei de governs locals dibuixaven, ho vaig viure en primera persona perquè aquests treballs portaven segell proper, ja que es varen dirigir i coordinar des del departament de dret públic de la Universitat Rovira i Virgili. Per tant, el capteniment del govern per aprovar finalment una llei només de vegueries desdibuixava el model total, que després per interessos partidistes es veuria ampliat amb la tramitació paral·lela de la norma que possibilitaria l'aprovació de la Llei de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, la 31/2010, de 3 d'agost.

Però és més, la Llei de vegueries, després d'uns debats polítics de

campanar, molt intensos però poc edificants, es va acabar aprovant quan el Tribunal Constitucional havia sentenciat ja l'Estatut, i per tant desdibuixava la realitat pretesa. Dit d'una altra manera, mentre es discutia i s'aprojava la Llei ja es sabia que seria de molt difícil viabilitat implantar les vegueries al territori, i que les Terres de l'Ebre ja es podien anar situant a la llista d'espera. Com de fet va acabar succeint.

La història dels anys posteriors

coneguda pels seus efectes tan inaplicables com recentralitzadors. Però a Catalunya la cosa no ha brillat tampoc pel seu èxit. No hem definit el nostre model territorial, però hem anat creant una nova comarca, una nova vegueria... amb dificultats mil per oficialitzar-ne la institucionalització.

Per tant, certament el camí institucional no ofereix signes que la definició d'un model territorial i la implantació de les vegueries sigui capaç d'estar a l'agenda parlamentària i sigui aprovat fàcilment. Per tant, deu anys després el debat resulta poc esperançador. Però no hauria de ser així. Aquesta maleïda pandèmia Covid-19 ens ha d'obligar a repensar tot el que calgui, a prioritzar els recursos com mai, a dotar-nos d'eines útils i eficaces de cara als ciutadans. I quan dic eines, dic també institucions.

El desitjable, ho hem escrit manta vegades, és la concreció del model territorial de Catalunya. A manca d'aquest, però, quedar-nos aturats o actuar sense saber ben bé on anem no és bo. Per tant, repetim, si hi ha territoris, com les Terres de l'Ebre, amb especificitats pròpies, idiosincràsies concretes, i voluntat territorial suficient, cal anar posant el germen que ens porten a institucions més sòlides i més pròpies, més fortes econòmicament i competencialment, i que prestin uns serveis plenament adaptats a les exigències d'uns nous temps en què tot serà més complex i competitiu, i on, per tant, tenir una veu pròpia i potent del territori ens farà ser més forts. I alhora, si hi posem l'enginy suficient ens anirem apropant a la vegueria que aquest territori exigeix i mereix, i que fa justament ara deu anys esperava tenir i encara no té.

en aquesta matèria és coneguda per poc productiva, entre projectes amb una base no sempre sòlida i amb una indefinició total pel que fa al model territorial. En molts altres llocs, però, pel que fa especialment a les Terres de l'Ebre, ho hem anat escrivint durant tot aquest temps en aquestes mateixes pàgines.

Situats a l'any 2020, però, no ha millorat el camí institucional. A l'Estat espanyol aquests darrers anys els partits polítics han anat des de la voluntat discursiva de suprimir les diputacions -acords que fins i tot oficialment han aparegut a intents d'investidura de presidents i pactes de govern, fins a reforçar-les amb l'única reforma estatal, la de l'any 2013,

